II. évfolyam 1874. 49-ik szám. B.-Gyarmat, deczember 6.

Előfizetési feltételek:
Egész évre . . . . 6 ft. —
Fél évre . . . . . 3 ft. —
Évnegyedre . . . . 1 ft. 50 kr.
Előfizetni lehet, csupán a kiadó hivatalban B.-Gyarmaton.
A lap szellemi részére s a nyilttérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

# NÓGRÁDI LAPOK

Hirdetések díja:
Öt hasábos petit sor . . . . 5 kr
Bélyeg minden beiktatásnál . . 30 kr
Nyilt tér garmond sora . . . 20 kr
Hirdetéseket felvesz a kiadó. Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszközöltetnek.
Előfizetési pénzek, reclamátiók és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

politikai, társadalmi és közgazdászati hetilap.

## Válasz Bodnár István ur válaszára.

Benső örömmel olvastam becses válaszát, hatása majdnem az volt reám, mi emlitett értekezésének felolvasása, apósomra a köztisztelt néhai Berczeller Mórra. De nem annak következtében hogy tekintetességed is osztja Dohm, Mirabeau, Gregorie abbé, Maccauleu magasztos eszméit, melyek azonosak az igazság-, emberi jog-, s méltányossággal, hanem hogy polgártársaink egy részével megismertette egy század s ön saját mély gondolkozásának eredményét. Fogadja őszinte forró köszönetemet!

Ez eszmék hazánkban még a feudalis korban, 1807. évben hintettek el, s áldásteljes gyümölcseik az „egyenlő terhek, egyenlő jogok“ lettek. Ha történelmünk e századát tanulmányozzuk, meggyőződünk, hogy nemcsak Vesselény, Eötvös, Deák, Hertelendi s Kosuth, hanem mindazon államférfiak, kiket nemcsak a magyar nemzet, hanem az egész művelt világ tisztelettel nevez, igy gondolkoztak, s szivreható erélylyel léptek fel. Emlékezem, — igy szólt a nagylelkű férfiak egyike az 1843-ki országgyülésen, — emlékezem a népről, mely polyvaként szétszórva e föld minden részein, annyit türt, annyit szenvedett, és ugy hiszem hogyha állhatatosság, szenvedés és kitűnő szellem tiszteletre gerjeszt: lehetetlen némi kegyelettel nem tekinteni Izrael népére.

De meg megyénkben is városunk egyik fia, az irodalmi téren ismert Csalomjai ily eszméket fejtett ki 1860. évi „Szegedi Híradó“ 87-ik számában.

Minthogy én nem rég telepedtem itt le, szükségesnek találja, hogy egygyelmással megismerkedjem. Én ezt szükségtelennek tartottam volt eddig. A mai korban nem a személy, hanem az eszme a vezénylő. Az eszme mely magában nem életre való, nem győzedelmeskedik, ha a legbefolyásosabb egyéniség viv is mellette. A mi pedig az élet csiráját rejti keblében, annak előbb-utóbb ki kell fejlődnie, ha ismeretlentől származik is. A sajtó pedig szabad s mindenkinek nyitva áll. Eszmecsere által tisztulnak a vélemények. S minthogy ön majdnem azt kérdi „hogyan került Saul a prófáták közé? szükségessé vált reámnézve, hogy irányom törekvésem czélját bevalljam. Bocsánatot, ha a szerénységet néha-néha mellőzöm, bocsánat, ha Ön s a tisztelt olvasók türelmét és elnézését oly igen igénybe veszem. Én Mercur s nem a Musák fia vagyok.

1860. évben, Löv a hires szegedi rabbi a Széchény-gyászünnep alkalmából magyar szónoklatot tartott, az ottani sinagógában. a Pesti Napló az évi október 7-iki számában, nehány igénytelen, Lövhez intézett sor jelent meg, mely többek közt igy szól „Itt az ideje, hogy Magyarország zsidó egyházi szónokai az ön példáját buzgalommal kövessék, s Isten igéjét nemzeti nyelven hirdessék. A nyelv mindenütt legjobb módnak valósult, hogy a zsidóknak az őket környező nemzetek teljes rokonszenvét megszerezze, s az őszinte ragaszkodás ehhez, bizonnyal nem marad siker nélkül arra, hogy Magyarország keresztény és zsidó lakossága között a régi kötelékeket még szorosabbra kösse. Igy fogtam föl én még 1860-ban a zsidók magyarosodását. A provizorium alatt kormányon állott férfiak egyike P. . . . szülőföldemet Vácz városát meglátogatván, Vácz és vidékének hatóságai s küldöttségei által fogadtatott. Vácz reményteljes tanuló ifjusága, ezek tanitói is jelen voltak, s ekkor azon nyilatkozatunkra „mi gyermekeink nevelésénél a fősulyt a magyar nyelvre fektetjük,“ a válasz ez volt: „ki csupán magyarul tud az betyár.“ „Mi mindenesetre kötelességünknek meg fogunk felelni s gyermekeinket e nagy betyár nemzet méltó tagjaivá nevelendjük“ volt annak válasza, ki akkor a magyar zsidó iskolát képviselte, s ki most ön ellenében védi. — Szavamat be is váltottam. Midőn 4 év előtt szülőföldemről ide jöttem, a váczi izraelita főelemi tanoda, az országban a legjobbak egyike, tökéletesen magyar volt.

Ha engem kereskedésembe s családi körömbe kisérni nem terhelné, meggyőződnék arról, hogy mint kereskedő, mint családfő magyar vagyok s hogy maga Csernátony is meglenne elégedve magyarságommal. — Hacsak abban meg nem ütköznék, hogy gyermekeim a Makkabeusok nyelvén könyörgik: „Áld meg Isten a hazát.“

Én feltétlenül ohajtom a zsidók magyarosodását s ezt minden módon s alkalommal előmozditani kedves s hazafiúi kötelességemnek ismerem.

A jövő „magyar zsidóját“ csak is úgy s nem másként mint Tekintetességed, képzelem. Hogy még gyakorta találkozunk Virág Gyula paródiázott „Finkelsteinjával“ azt nem csodalom, de hogy ezen mulatni tudunk, ezt sajnálom. Szegény öreg Naftali ama nyelven akarja hazaszeretetét tolmácsolni, melyen a döntő magyarok: „Árpád s Hunyady szóltak“ de elfelejti, hogy „Babilon folyaminál leültünk és sirtunk“ mélabus hangja megismerteti, hogy nem Árpád, hanem Ábrahám volt ősapja. Polgártársai nevetik jóakaratát.

De nem törődik ezzel az öreg, lobogtatja a háromszinű zászlót, az őt nem tántoritja, hogy egyik szomszédja Mileticset, a másik Babesiut, a harmadik Hurbant éljenezteti.

Hogy a magyar zsidó azzá váljék, mivé a francia, angol és olasz zsidó: a nemzet törzs tagjává, arra én amment mondok. Ezen okoskodás első pillanatra igazoltnak látszik, de alaptalan ha e párhuzamot meghuzzuk. Ha a lyvornói zsidó olasz, a lyoni franczia, a calaisi angol, miért ne legyen a t.-sz.-mártoni, a róczei tót, az ujvidéki szerb, a pozsonyi németnyelvű? Pedig a magyar csak 22 megyében van tulnyomó többségben. Ne zárjuk el szemeinket a tények előtt. Szellemileg a zsidó már most is magyar, nyelvben egy igen nagy része már most is az. Ormódi Berta, Dóczi, Fenyvesi, Konyi, Lévay Henrik, Décsei Kepes, oly nevek, melyek maguknak elismerést szereztek. — A zsidók még megnem magyarosodott része is magyarrá lesz az idő folytán, de türelem! Hogy a kisded-óvodában megmagyarosodott gyermek elfelejti a nyelvet vagy legalább is az accentust, annak nem a zsidó iskola, hanem a szülöi ház az oka. — Mint mondtam az izraelita iskola oktatási nyelve és szelleme magyar s ezt legszebb oldalának ismerem. Meggyőződhetünk erről ugyanott, valamint az állami iskolába átlépett tanulóknál. De hogy távolról sem felel meg a törvény rendeletének, azt elismertem, midőn az állam felügyeleti jogának érvényesitését hangsulyoztam. De feltéve hogy idézett állitása áll és hogy a tervezett elhelyezés tettleg megtörtént; feltéve hogy a róm. kath. iskola az áthelyezéshez kötött várakozásnak megfelelt a város nyugati részére az állami elemi iskola nélkülözhetővé lett, az evangelusok sem maradnak vissza s mindennek daczára 40--50 különféle felekezetű gyermek látogatja az állami el. iskolát, hogyan lesz a magyarosodás, a közös iskola magasztos intentiója elérve? A zsidókra sem háramlik anyagi előny, mert a hittan tanitása havonként 2—3 forintba kerül s azonfelül még tekintetbe veendő, hogy a tanulók $^1/_3$-da a fizetés képtelen szülők gyermeke. Ha mind ezt megfontoljuk s komoly gondolkozás tárgyává teszük, az állami iskola elhelyezésének czélszerüsége kiderül. Ha a hittan kellő tanitása biztosittatik, — akkor én örömest viszszavonom szavamat. De ha már valamennyi hitfelekezet iskoláját az izraeliták kivételével (mert azt teszszük fel most, hogy az államnak átengedték az épületet) a kellő szinvonalra emelte, nem czélszerübb-e mózes vallású polgártársainkat is erre rábirni?

Ez megtörtént, a jó elemi iskola, a népnevelés alapja, megvan. Az állami elemi épületnek a polgári iskola czéljára leendő forditása biztosabb kilátásban áll. De pénzdolgában is szivesebben segit az állam, mert egyszer, és nem kétszer nyul, amugy sem igen telt Wertheimerjába. Czélunk egy, de az út külömböző.

Facies non omnibus una,
Nec diversa tamen. A fenforgó kérdésben ez zárszavam, hogy ne mondassék: Dum Roma deliberat, Saguntum perit.

**Reiser Fülöp.**

---

Ipolyság, november 30.

• Műkedvelő társulatunk a beköszönt téli idény alatt tegnap tartotta első előadását, és pedig, — miután az iskolaépület terme az állami leánytanodának adatott át — a megyeház nagy, diszesb termében, melyet a minden szépet és jót pártoló alispánunk — a megyei gyülések idejének kivitelével — a jótékony czélok iránti tekintetből, készséggel engedett át a társulatnak. A rendező ismét a megyei főjegyző volt, ki ugyan az egyenlő áru helyek legelső sorát igénylők rohamos megtámadásai előtt visszarettenni látszatik, de nem a már berendezett szinterem veszteségén — alkotván avagy rendezvén az előbbinél sokkal szebb szinpadot s ide hozván át szebbnél szebb műkedvelőnőit, maga is — mint afféle fiatal legény — felcsapva közéjök — ruhauszályt hordó hordárnak. Hony soit qui mal y pense! . . .

Adatott pedig ezuttal előményül „A bokréta“. Életkép egy jelenetben Benedix után Szigligeti Jolántól. A kis de érdekes mű felette nehéz szerepének személyesitője Szulóvszky Kamilla volt, ki szerencsésen oldotta meg rendes mindennőnek sem könnyű feladatát. A „bokrétát“ követte „A ministerelnök bálja“ vigjáték, egy felvonásban Balogh Tihamértól, melynek előadása folytonos derült hangulatban tartotta a szép számu közönséget, miben főérdeme van Décsey Sándornak, a műkedvelői társulat komikusának, ki a nyárs polgár városi tanácsnokot jelesen személyesité; míg a polgár nejében Axmann Olga (Lotti) „nyelvével“ oly talpraesett asszonykát mutatott be, hogy a jelen volt boldog férjek — kik csak hiriből ismerik a „papucs-kormányt“ — szinte vágytak önkényt magukat ez alá adni! . . Különben ezen, az ipolysági közönség kedvenczévé vált műkedvelőnő, ezuttal nem csak eredeti felfogásu természetes játékával aratott tapsokat, hanem öltözékével is, melyet az egyfelvonásu darab folyama alatt képes volt háromszor egészen átváltoztatni, s még is a kellő perczben a szinpadon megjelenni. A házaspár leánya (Eliz) igénytelen s igy magában háladatlan szerepé sek Matuska Gizella jól felelt meg, s „jobban“ azt mint olyat ki sem tudhatta volna adni, ahogy

[illegible] volna is-tálni. Keller Ilkában ismét a szép kis „szobacziczus“-ra ismert a közönség, és szép tőle hogy ki képes „kisasszony szerepeket adni, kész ha kell „szobaleány“-nak felcsapni; de e pontnál még a rendező ur is köszönetünket érdemli, mert ő a szinműiró által teremtett „inas“-ból szép „szobaleányt“ tudott csinálni.

A férfi közreműködőkből, a már fenn emlitett Dégenyo kivül Donáth Sállárdnak tartozunk kétszeres elismeréssel, nemcsak azért, hogy a journalist a Tollagit élethűn ábrázolá, hanem azért is, hogy mint városunk uj lakója egyik szép képességü ügyvéde, a műkedvelő társulatbani részvét iránti első felhivásnak megfelelni nem késett. De még Lipcsey Somáról is referensi tisztünk megemlékezni, ki a korhelyes házmestert „non plus ultra“ személyesité, s a közönséget, habár kissé bizarr toilette-jeivel élénk hahotára fakaszta. Végül a két bordár is (Velzberger Armin és Pongrácz Lajos) iparkodtak összebordani témákról annyit, amennyit hordereJök engedett s még találhattak a szinpad tarlóján, a gondos aratók munkájának bebordása után.

Tapsok- és virágokkal méltán még nagyobb mérvben is jutalmaztathattak volna a minden legkisebb anyagi jutalom nélkül közreműködött, s a közönségnek szellemi élvezetet nyujtott műkedvelőink, kikről soha nem kellene feledniök nemcsak ezt, némely epés szemü kritikusoknak, hanem azt is: hogy azoknak a publikum mulattatása nemcsak anyagi fáradságba és időveszteségbe, hanem minden alkalommal még saját pénzökbe is kerül! . . .

Az előadást rögtönzött ádventi tánca követte, mely habár jelezve nem volt beillett volna egy farsangi bálnak is, melyen (valamint az előadáson is) ugyszólván csak a miveltebb osztálybeliek vettek részt. Annál sajnosabb, hogy tisztünkhöz képest kénytelenek vagyunk megróni azon, Hontban eddig soha nem tapasztalt (szelid kifejezéssel élve) dolgot, hogy a tánczrigalom alatt a megyeház diszes termében tarthatottan, néhány mivelt osztályu egyén, mivelt hölgyek körében szivarozni nem átallott! . . . Hiszszük hogy ezen egyetlen esetet ismétlődni nem fog. —y.

## Az irói tulajdonról.

*Irta: . . . . . th.*

(Folytatás.)

Idővel azonban tisztulván e tekintetben is a jognézetek, mind élénkebben éreztetett az irói- illetőleg a kiadótulajdonjog általános törvények általi biztositásának szüksége. A szász királyságot illeti azon dicsőség, hogy az igazság ezen követelésének valamennyi állam között legelőször tett eleget, mert már 1620 megtiltotta a nem szabadalmazott könyvek utánnyomását is, sőt 1783 avval tetézte érdemét, hogy világosan elismerte az irói tulajdon örök érvényét, és egyedüli állam, mely ezen elismerést eddig vissza nem vonta. Méltó jutalmát élvezi tehát igazságos intézkedésének, midőn a könyvkereskedelmi forgalom oly virágzásnak örvend, mint sehol másutt a föld kerekségén. Példáján indulva Hannover már 1686 mondta ki az utánnyomás tilos voltát. Francziaország XIII. Lajos alatt 1618 biztositotta az irói tulajdont, azonban csak kiváltság mellett. XVI. Lajos 1777 azt rendelte, hogy kiváltság nélkül semmi mű nem jelenhetik meg és hogy a szerzői jogok mint tulajdon általánosan védendők. A convent 1793 eltörölvén a szabadalmakat az irói tulajdon védhatáridejét a szerző halála utáni 10 évben alapitotta meg, mihez Napoleon 1810 még 10 évet csatolt. 1838 a két kamara az irói tulajdon tartamát az 1837 porosz törvény alapján a szerző halála utáni 30 esztendőre terjesztette ki. Véglegesen 1854 és 1864 szabályoztatott ezen ügy, a miképről azonban nem szerezhettem tudomást. Angliában Anna királynő előtt örök jog volt az irói tulajdon, de 1709 és 1710 ezen királynő szabályzatot bocsátott ki, mely ezen jog tartamát már csak 28 évig, illetőleg a szerző haláláig védi. Ezen rendelkezés az 1842 évi amendement által oda módosittatott, hogy az irói tulajdon még 7 évig tartson a szerző halála után, ha pedig csak annak bekövetkeztével bocsáttatott volna közre, a mü 42 évig a megjelenéstől számitva.

Poroszország 1794-ben hozott először általános utánnyomási tilalmat. Az 1837. évi junius 11-én kelt törvény a szerző kimulta utáni 30 esztendeig oltalmazza az irói tulajdont; a névtelen vagy álnév alatt megjelent munkák 15, az egyetemek, academiák, és tudós társaságok 30 évig élvezik ezen oltalmat az első megjelenéstől számitva. A német szövetség 1837. november 9-ike óta minden hozzája tartozó államban az első kiadástól számitandó 10 évig kizárólag az irónak, vagy jogutódainak biztositotta a kiadás jogát, melyet az 1845-ik évi junius 19-ki határozat 30 évre terjesztett ki. 1864. uj javaslat készittetett, mely azonban a szövetségnek 1866-ban bekövetkezett felbomlása miatt életbe nem léphetett. Az északamerikai egyesült-államok legelőször 1790-be gondoskodott az irói tulajdon biztositásáról. Az 1831-ki törvény szerint a szerző művének az arra szolgáló lajstromba való bejegyzése után 28 évig, utódai és özvegye pedig halála utáni 14 évig birnak ezen joggal. — Holland 1796 megszüntetvén a kiadási privilegiumok osztogatását örökösnek ismerte el a szerzői tulajdont. — A franczia uralom alatt a code Napoleon szabályai valának mérvadók. 1814-ben visszaállitatván az 1796. törvény, kiterjesztetett Belgiumra is. 1817. azonban ujjal cseréltetett fel, mely 20 évre szoritja a tartamot az iró halála után. Belgiumban a Hollandtóli elszakadás után is érvényben hagyatott ezen törvény, de csak belga állampolgárok javára. Spanyolországban egész 1834-ig csak kiváltság mellett védettek az utánnyomás ellen. Ezen évben egy királyi rendelet az eredeti művek, verses vagy holt nyelvbőli forditások szerzőit halálukig, örököseit pedig onnan számitandó 10 évig parancsolja a kiadási kirekesztő jogban meghagyni, másnemü forditások szerzőit ellen csak éltök fogytáig. Oroszország 1830 óta a szerzőt éltn fogytáig, örököseit pedig azután még 25 évig oltalmazza az utánnyomási visszaélés ellen, mely utóbbi határidő még 15 évvel hosszabbittatik meg, ha letelte előtt 5 évvel uj kiadás bocsáttatik ki. Mit rendelnek az olasz királyság törvényei, ismeretlen előttem.

Mielőtt a hazánkban fennálló szabályok taglalásába bocsátkoznám, szükséges előbb az e tekintetbeni austriai törvényhozás rövid történetét adnom, miután nálunk jelenleg ennek intézkedései szolgálnak zsinórmértékül. Legelőször 1775-ben tiltatott meg a nem szabadalmazott belföldi munkák utánnyomása még pedig nehéz büntetés és az előtalált példányok, valamint a nyomdai készletek elkobzása mellett, kivéve, ha arra túlságos ár, vagy a példányok elfogyta miatt hatósági engedély adatik. 1781. jan. 13-án az előbbi rendelet azon pótintézvénynyel erősittett meg, hogy külföldön megjelent munkák, még ha egy vagy több belföldi nyomdász már hasonlót tett volna is szabadon nyomtathaték után. A német szövetség 1845-ik évi határozata folytán V-ik Ferdinand az 1846. évi okt. 19-én az austr. ált. törvénykönyvhöz kibocsátott 72. számú függelékében következőleg szabályozta ezen ügyet: A kizárólagos kiadó-tulajdonjog a szerző egész életére terjed ki. (A szerzővel egyenlőnek tekintetik, ki valamely művet adott terve szerint saját költségén egy vagy több szerző által dolgoztat ki.) A szerző halála után még 30 évig élvezik ezen jogot azok, kikre azt átruházta; ab intestato a törvényes örökösök és mindkét esetben az illető jogutódok, a szerző halálozási éve nem számittatik. Hasonlag 30 évi oltalmat nyernek a névtelen és álnév alatt megjelent munkák, az első kiadástól számitva. Ez itt helyesebben rendelkezik az osztrák osztrák, mint a porosz jog, mely az irói jogokat ez esetben csak 15 évig védelmezi, mert büntessük azt ki a titok ezen leple alatt megszegi a sajtótörvényeket annak módja szerint, de ne lakoltassuk ilyen félszeg megszoritás által a szerénységet, a hátortalanságot is, mely sem az államot, sem [illegible] meg nem támadja. Szintugy a [illegible] számitandó 30 évi tulajdont ismer el az emlitettem függelék több megnevezett szerzőtől származó, de a kiadó nevére. Továbbá a szerző által kiadatni kezdett művekre vonatkozólag, ha jogutódai a kiadást folytatják, nemkülönben az iró halála után sajtó alá bocsátott művek tekintetében. Egyetemek, akadémiák és tudós-társaságok kiadványai a megjelenéstől fogva 50 évig állnak a törvény oltalma alatt. Különös tekintetre méltó esetekben nagy költséggel járó tudományos és művészeti munkák szerzői, kiadói és azok jogutódai a törvényben megállapitott határidőn túlra is ki eszközölhetik maguknak a védelmet, ha a határidő lejárta előtt szabadalomért folyamodnak a kormányhoz. — És most térjünk át hazánkra.

Itt eleinte szintén csak kiváltságok biztositák az irói tulajdont. Igy 1584. a Telegdy és Nosóczy által összeállitott magyar törvénykönyv Nagy-Szombatban „cum [illegible]ratissimo Ciesaro-Regie Majestatis gratia et privilegio“ látott napvilágot. Ilyen Mária-Therézia 1749-ik évi kiváltsága a' Corpus Juris kiadására, mely 1798-ban megujittatott. — Nemkülönben 1779-ben kiváltságot nyert tőle az egyetem nyomdája az iskolai könyvek kizárólagos nyomtatására. II. József 1778-ban a tiszti névtár, I. Ferencz 1811-ben a római és gör. kath. ritualis könyvek kirekesztő közrebocsátására osztogatott engedélyt.

(Folyt. köv.)

## Politikai szemle.

A választási törvény már ki van hirdetve. Körülbelül ez a törvény hozás mult heti működésének foglalatja. Midőn e nevezetes törvényjavaslatot a főrendek előtt is kihirdették, br. Vay Miklós megragadta az alkalmat, hogy fölszólaljon a főrendiház [illegible]raszervezése ügyében, és sürgesse a kormányt, hogy terjeszszen be javaslatot ez iránt. Bittó miniszterelnök megigérte.

---

## Touristai uti karczok

### Bécstől Majlandig és vissza.

(Még Salzburg, Rosenheim, Inn-völgy, Kufstein, Innsbruck.)

III.

Miután a ki-, le- és körüllátással, melyet a fáradságosan megmászott várhegy (Veste Hohensalzburg) nyujta, eltelénk, viszszafelé menet bevezettetők magunkat a salzburgi érsekfejedelmek egykori fényes lakába, melyben még most is több jókarban lévő, ámbár minden butorzat nélküli lakrész látható; legnevezetesebb azonban ezek közt, természetesen, az ugynevezett lovagterem, melyben a sokszor emlitett hires nagy kályha is tettleg és valóságosan megvan, a melyről történelmileg igaz, hogy ezt a 15-ik század vége felé Leonard érsek (meghalt 1519-ben) készitteté és állittatá fel: 1857-ben pedig János érsek rendeletére kijavitva lön. Anyaga cserép, sok czifrázattal. Nagysága a teremhez van mérve, egy napi fütésre könnyen elfogyaszthatna egy fél öl fát, következőleg nekünk nem való; terjedelmére nézve pedig hasonlitható volna talán azon biblai hagyományu kemenczéhez, melyben a 3 zsidógyerek: Sidrák, Misák, Abednego oly vitézül kiállták a tűz próbát. Licitation ez a mestermü megérhetne 5 frtot — a vasa kedvéért. — A „Folterkammer“ nem sokat ér, azaz hogy: hála a korszellemnek, teljesen elvan pusztulva és levan szerelve, csak valami csigán járó [illegible]gépkép töredéke tanuskodik még a „dicső hajdankor“ humanismusáról. Szerettük volna látni a hires lécekamrát is, mely szerint a civilisatio legujabb vivmánya oly méltó nevezetességre vergődött, azonban sajnos, hogy e kiváncsiságnak nem nyerhete kielégitést, miután a czimzett gépet, mint mondák, egy magyarhoni megye rendelte meg maga számára mintául. — A várkápolnában a veres márványból faragott 12 apostolon kivül mint nevezetes ereklyét mutatják még azon zászlót, melylyel Mária Terézia királynő a 7 esztendős háboru alatt, segélyt kérendő, magyarjai közé lépett. — Meglepő továbbá a magaslatról letekintve Salzburg tetőépitészete, mely épen semmi tetőt nem hagy látni, mert az épületeknek másutt a falakon felül kimagasodó részei itt laposak s még az ösmert olasz födeleknél is következetesebb simaságban fekszenek a 3—4 5 emeletes paloták fölött, mi azonban csakis magasb helyről letekintve hat visszásan a szemre. — Ha Salzburg minden nevezetességét leirni akarnám, még egy külön tiszta ivet kellene vennem, ami pedig a tárcza tartalomképességét meghaladná, annyival is inkább, mert a mult számban magukat megfészkelt szarvasabb hibákat is kikell igazitanom, például ahol mondatik hogy: „füstöt verénk“ e. h.: frisitőt vevénk; aztán: „társunk“ e. h.: triasunk stb; szoritkozom tehát arra, hogy van itt egy 1767-ből datálódó mintegy 70 öl hosszu, 4 öl széles, 8 öl magas alagut, melyet egy külvárossali összeköttetés czéljából gróf Schrattenbach érsek vágatott a Mönchberg sziklarétegzetén keresztül, s mely a városfelőli oldalon a nevezett érsek mellszobra fölött ezen dicsőitő feliratot viseli: Te saxa loquuntur. Megvallom, hogy nem bámultam meg; mert a mi 100 év előtt világra szóló csoda volt, az a mai kor óriásművei mellett mint a kezdetlegesség kisszerű emléke törpül el, a gondolat és kivitel azonban akkor, mindenesetre magas szellemü egyéniséget föltételezett — Van Salzburgnak több, ódon közkutja, legnevezetesebb a Hofbrunnen 1664-ből, vizet szöktető vizilovak és tritónok, monolitok és atlasokkal; harangzenéje 1703-ból, nyári és téli lovardája, régi de műkincsekben épen nem gazdag templomai; s emlitést érdemelnek Schiller, Mozart és a hires Philippus, Aureolus, Theophrastus, Paracelsus, Bombastus ab Hohenheim emlékszobrai (ez utóbbi a Sebestyéntemplom előcsarnokában) ki miként a felirat mondja, csodaorvosi minőségében annyira megnyeré doktortársai szeretetét, hogy egyszer két ily derék kollega őt egy fogadó erkélyén megragadván, a mélységbe taszitá, s a salto mortale végeta csodaorvos nyakának épen nem csodálni való kitörése lön, történt pedig ez anno salutis 1541. Mai napság nem szükség már ily eredmények végett csodadoctornak lenni, sem a collegák szivességét venni igénybe, hanem kinéz valaki magának egy 4—5 emeletes épületet, és solo hajtja végre a lehető legolcsóbb légutazást, természetesen, nagy örömére a házi urnak és házba lakóknak, kik még azon előnyben is részesülnek, hogy az icarusi szárnyalás spectaculumát minden belépti dij nélkül szemlélhetik. — Ennyi szellemi dolgok felsorolása után, jól fog esni, ugy hiszem, a nyájas olvasónak ha oda is elvezetem egy kicsit ahol a gyomor és torok jogai lépnek előtérbe; hol lehetne pedig ezt jobban és könnyebben utólérni, mint az „ob den kellern“ czimü népsörödében? mely amellett hogy a lakosság harmad osztályu rétegeinek közelebbi megösmerhetésére nyujt alkalmat, egyszersmind azon előnynyel is kinálkozik, hogy itt adják az egész városban a legnagyobb porczió külbernest, itt mérik a leghabzóbb és legfrisebb sert, melyet egyenesen az alatta lévő pinczékből mint valami kutból huznak fölfelé, s innen veszi a korcsmahelyiség is nevét; végre itt lehet hallani Mozart unokáinak kebel- és fülrázó symphoniáit, melyet 3 szál férfi illetőleg nőművész által egy hegedű egy furulya és egy gitár segélyével ezemtiroztatnak. Ha ami vályogvető czigányaink hallanának ilyen macskamuzsikát! —

Salzburgtól bucsut véve, éjszakára a (16-án) a bajor területen fekvő Rosenheim városkában szálltunk ki a gyorsan haladó önkénytes fogdából, s ezen jelentéktelen stallóhelyet csakis azért emlitem meg e nevezetes mémoire-műben, először itt a rántotta mellé még kompóttal is tudott szolgálni a szivességében önmagát fölülmulni akarni látszó derék fogados és a jollététől széles arányokat öltött oldalhordája; másodszor, mivel innen ágazik el a vaspálya az Inn-völgy felé mely már a tyrolok regényes honának pompás panorámáival gyönyörködteti a touristának mindent látni és

A pénzügyminiszter november utolsó napján benyujtotta a képviselőháznak a jövő év első negyedének költségeire vonatkozó fölhatalmazást. Természetes, hogy ujévig nem válik törvénynyé a költségvetés, ismét az indemnityhez kellett tehát folyamodni. Hogy megszavaztassék-e az, e fölött előreláthatólag heves támadást indít meg az ellenzék.

Benyujtotta egyszersmind a pénzügyminiszter a fényűzési adóra vonatkozó javaslatát. Cseléd, kocsi, ló, teke és többféle játékra szolgáló eszközök tartoznak ez adóhoz.

A pénzügyi bizottság a lefolyt héten a közlekedési miniszterium költségvetésének tárgyalását folytatta és befejezte, s aztán a honvédelmi miniszteriumét kezdte meg; mind a kettőnél élénk viták folytak, s melyeknek eredményeül egyik-másik tételnél a bizottság leszállitá a miniszterek által előirányzott összegeket.

Az adóügyi bizottság pár hetig tanácskozott a közadók kezeléséről szóló törvényjavaslat fölött, a mely a legterjedelmesebb, s egyszersmind egyike a legfontosabbaknak a pénzügyminiszter által előterjesztett javaslatok között. Mult számunkban említettük, mily lényeges változtatásokat tett a bizottság e javaslaton, mely drákói szigorral rendelkezett az adók behajtásáról. Ez után a lefolyt héten a pénzügyminiszter azon javaslatai vétettek tárgyalás alá, a melyek részint uj adók életbeléptetéséről, részint a meglevők fölemeléséről intézkednek.

— Az állam és egyház közti viszony rendezésére kiküldött országgyülési bizottság nov. 25-én hosszu pihenés után ismét összeült. Molnár Aladár, mint előadó, a multkori ülések folyamából kiindulva, két teendőt vél a bizottság legelső dolgának: a vallás szabad gyakorlására és a polgári házasságra vonatkozó javaslatok készitését. Az előbbire, melyet felekezetek keletkezése, részint a meglevők, de törvényben el nem ismertek szaporodása tesz szükségessé, Eötvös és Irányi adtak volt be javaslatokat. Molnár az Eötvös-féle javaslatot ajánlja, hogy a bizottság tárgyalási alapul elfogadja. Hosszabb eszmecsere után a bizottság abban is megállapodott, hogy elnökét megbizza: sürgetné a ministeriumnál a polgári házasságról szóló tvjavaslat benyujtását.

— A legujabb adójavaslat. A Ghyczy pénzügyminiszter által a képviselőház nov. 30-iki ülésében a cseléd-, teke és játék, valamint a ló- és kocsiadóról benyujtott javaslatnak főpontjai a következők:

Cselédadó csak a férficselédek után fizetendő, és pedig egy cselédért 8 ft, kettőért egyenként 10 frt, háromért egyenként 12 ftt, négyért egyenként 15 ft, ötért egyenként 18 frt. hatért és többért egyenként 20 frt.

Tekeadó minden teke-asztal után fizetendő, legyen az nyilvános vagy magánhelyen.

Játékadó minden nyilvános vagy társaskör i hely minden szobája után fizetendő a melyben nyilvános vendégek, vagy egyleti tagok rendesen, vagy időnként kártyáznak, vagy másnemü jelekkel játszanak.

Minden magánlakban való tekeasztal után 20 frt fizetendő. Budapesten a nyilvános helyen levő tekeasztal után 20 frt. játékszobáért 30 ft. 20,000 lakosnál többel biró városban nyilvános tekeasztal után 20 ft. játékszoba után 25 ft. 10—20,000 lakosságu városban nyilvános tekeasztal 10 frt. játékszoba 15 ft. kisebb lakossága helyeken nyilvános tekeasztal 5 és játékszoba 10 ft.

A kocsiadó tárgya: minden hintó, ruganyra alkalmazott kocsi, vagy más kocsi, mely a tulajdonos, családja, vagy tisztsége személyes használatára szolgál. Lóadó tárgya az említett kocsiba használt minden ló s minden hátas ló; az uralkodóház s a katonai czélokra szolgáló lovak és kocsik kivétetnek.

Az adótételek következők:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Budapesten | 30 ft | 15 ft | 10 ft |
| 20,000 lakoson fölüli városban | 25 „ | 12 „ | 6 „ |
| 10—20,000 lakosságú városokban | 20 „ | 9 „ | 6 „ |
| 3—10,000 lakosságu városokban | 15 „ | 6 „ | 4 „ |
| 3000-en alul | 10 „ | 3 „ | 2 „ |

— A hadügyi költségvetés felől az a hir jár, hogy jelentékenyen nagyobb lesz a mostaninál. Egy másik hir azonban azt tudatja, hogy a közösügyi kormány minden tagja egy akarattal oda működik, hogy a jövő évi közös hadügyi előirányzat semmivel se haladja felül az 1874-kit.

— Francziaországban mult héten történtek meg a községi képviselőválasztások. A községi bizottságok tagjai az 1871-ki törvény szerint három évre választatván, ezen idő most lejárt s az uj választások nov. 22 és 29-ik napjaira tüzettek ki. E választásoknál a köztársasági párt fényes diadalt nyert. A nemzet nem kevesebb, mint összesen 428,468 községi bizottsági tagot választott; a megválasztottak óriási többsége a köztársasági pártokhoz tartozik. Mondják, hogy csak a radikalis párt kebeléből mintegy 100,000 ember jutott be a községi bizottságokba. Azon mairek (polgármesterek) közül, kiket a Broglie kormány mult évben elmozditott, igen sokan lettek bizottsági tagokká megválasztva. Az ujonnan kinevezett mairek egyharmada viszont megbukott a választásokban. A nagyobb városokban igen kevés kivétellel a köztársaságiak győztek.

— A franczia nemzetgyülés téli ülésszaka nov. 30-án nyilt meg. Ez alkalomból Bismark lapja, a „Norg. Allg. Zeitung“ következőleg ismerteti: „A nemzetgyülésben 360 aránylathoz tartozó monarchista áll szemben 340 köztársaságival; a monarchisták többsége tehát még mindig 20 szavazatra megy. A köztársasági párt 3 részre oszlik ugyan, de a fontosabb kérdésekben mindnyájan egyet értenek. A monarchisták közt épen a fontos elvi kérdésekben van ki nem egyenlithető ellentét. A legitimista párt és orleanista tagjai most is legdühösebb harczban állanak egymással, a bonapartisták száma csekély ugyan, de ügyes politikájuk folytán fontos szerepet játszanak a nemzetgyülés elhatározásaiban. A mi az ország közvéleményét illeti, ez, mint az eddigi választások mutatják, határozottan köztársasági. A mult héten ugy a köztársasági pártok, mint a bonapartisták és legitimisták több izben tartottak értekezleteket; az utóbbiak Chambord gróf hoz küldöttek néhány előkelő embert, hogy vele a további eljárásra nézve megállapodásokat létesitsenek“ Szóval a pártok mozognak s ugy látszik hogy a nemzetgyülés legközelebbi ülésszaka folyamában ismét nagy meglepetések fogják érni a sokat hányatott országot.

— Az olasz parlamentben levő 508 képviselőt egy római tudósitó következőleg osztályozza: 275 jobboldali, 189 baloldali képviselő s 34 olyan, kik egyik párthoz sem tartoznak. Az utóbbiak közt többen vannak kik habár nem ministerialis, de mindenesetre konzervativ képviselőknek tekintendők. Tényleg csak 486 képviselő választatott, mivel 22 helyen uj választás lesz. A kamarának körülbelül egynegyed része uj képviselőkből áll. A nemesség 12 herczeg 10 marquis, 53 gróf és 14 báró által van képviselve, nem is tekintve a kisebb nemességet. — Az ellenzékben van 5 herczeg, 3 marquis, mig a grófok és bárók csaknem kizárólag a ministerialis többséghez tartoznak. Az uj parlament tagjai közül 126 ügyvéd(!) 10 bankár, 26 tanár, 14 mérnök, 16 hirlapiró; a hadsereg 22 tábornok és vezérkari tiszt által, a tengerészet pedig 5 főtiszt által van képviselve; a régi Garibaldi-féle hadsereg 4 tábornok által van képviselve (Garibaldi, Fabrizi, Avezzar és Nicoterre.)

Az elnökválasztás a nov. 25-iki ülésben történt meg, 64 szótöbbséggel Biancheri, a jobboldal jelöltje választatott meg.

A baloldali képviselők inditványt adtak be, hogy Garibaldinak 100,000 lira évi jövedelmet biztositson az ország nemzeti ajándékkép.

— A fölfedezett összeesküvés. Az orosz kormány legközelebb megczáfolta ama hirt hogy a rendőrség államelenes összeesküvést fedezett volna föl. Mint az „Allg. Ztg.“-nak irják, e hir igaz. Egy vidéki városban már a nyáron akart a rendőrség valami Pissarew nevü földbirtokost elfogatni, a ki ott socialista eszméket terjesztett. De a biró együgyüségében elárulta a dolgot s Pissarevnek ideje volt elmenekülni. Ennek folytán sok más elfogatások eszközöltettek. Különösen tanitókat fogtak el; a foglyok közt sok nő is van, továbbá sok tanuló tönkrement nemes stb. Az összeesküvők állitólag a czár, s a czári családot meg akarták gyilkolni s az államot kommunista alapokon szervezni. Mint mondják, több száz ember van a dologban kompromittálva.

## Hirek.

A hontmegyei nőegylet választmánya nov. hó 29-én tartott ülést Ipolyságon Jakovics Antalné ő nagysága ideigl. elnöklete alatt, melyen sajnosan kevés számmal jelentek meg a tagok. Miért is némely házi kérdések elintézése után több lényeges inditványok, előterjesztések tárgyalása végett a legközelebbi közgyüléshez tétettek át, melynek mielőbbi megtartása sürgős- és szükségesnek nyilvánittatott. r. l.

**Spitzer Mór könyvkereskedésében** következő uj hangjegyek kaphatók: Winner lllöt, (Walczer) Strausstól. Magyar ábránd, Székely Imrétől. Kerekes András, Jeiteles Ignácztól. vkerpio csárdás, Tisza Aladártól. Ein mann, ein Wert, (polka) Monis Katzau. Büvös csokor, (négyes) Hankl Ernőtől. Angott, (négyes) Fahrbachtól. Schubert, Ausgewählte Lieder. Ständchen, Schuberttől. voll und Haben, (polka) Deutschtól. Ez az utcza végig sáros, (csárdás) Kenetétől. Néger, (mazurk) Asledtből. Chinésische, (polka) Fahrbachtól. Sans Souci, (polka schnell) Deutschtól. Népszerü indulók, Tisztától. Klavierschul, Bayrtól. A fiatal szinházlátogató, Tiszától. Karácsonyi és ujévi ajándékokul alkalmas diszművek nagy választékban kaphatók, ugymint Petőfi illustrált kiadása, Arany, Tompa, Vörösmarty, Kisfaludy, Garay, Gyulai, Kazinczy, Kölcsey, Madách, Csokonai, Czuczor, Berzsenyi és Bajza stb. művei.

**Mult hó 23-án** este 6 óra tájban igen szép tünyemény volt látható az égen, nevezetesen

---

élvezni vágyó szemeit; a 4—5000 lábnyi magas alpok alatt dusan viruló tenyészet, a hegyoldalakon festőileg elszórt tanyák, majorok, kastélyok, itt ott gyárak, s egy-egy merészen kiemelkedő hegycsucson a mesés hajdan emlékeit felidéző ódon várrom; lenn a mintegy ¼—½ mfdnyi széles völgyben csinos falvak, városok, virágzó kertészet és mezei gazdaság; a mélyben pedig jobbra balra kanyarogva a tekintélyesse szélesedő, sebes folyású Inn; mig egyszerre csak lassul a vonat menete, mintha véletlenül nagy teherrel sulyosult, vagy sebesen forgó kerekeit megkötötték volna; nem csoda, mert a hires Brenneren vagyunk, melynek hasonnemü állomása 4325 lábnyi magasban van a tengerszine felett. — Ennek annyiszor leirt műtani érdemeit másokra bizván, megemlitem a mindenikünk előtt oly rosz hirben álló Kufsteint, hová reggeli 9 óra tájban értünk, reggelizénk megmotoztatánk, s kevésbe mult hogy el nem késtünk az induló vonattól, miután Lajos—Tóniék a 30 perczny i megállapodás tartamát lehetőleg arra is felakarák használni, hogy Kazinczynak és annyi más derék hazánkfia önkénytelen itt időzésének lakhelyét in facie loci szemügyre vegyék; ami azonban lehetlen vala, nem maradt tehát egyéb hátra, mint a városba vivő Inn-hidjáról podgyászszal és minden egyéb szerelvénynyel en carriere lovagolni vissza saját tourista paripáinkon a vészcsengetések által felzavart békés indóházba. Nem is szállitunk ki aztán elébb, mint Tyrolban fővárosa, a gyönyörűen fekvő Insbruck, vagy mint a benlakók egyszerűbben nevezik „Spruck„-ban. Ide vonatkozólag ismét emlékembe idézem egy, Zsigához, B.-Gyarmatra irt- s hozzá, alpokon és mélységeken keresztül szerencsésen eljutott levelem tartalmát, mely a városnak minden irányban történt bejárása után furcsának találta azt a tyroli népet mely mer megelégedve lenni az ő alpjai között; mer nem panaszkodni a fölött, hogy nem ami délibábos rónáink valamelyikének „ringató ölében“ születtett. Pedig hát mi oka van e népnek a nagy boldogsággal való eltelésre! midőn szük völgyeit 4—8—9. ezer lábnyi kopár sziklacsucsok veszik körül, melyekről ha azok egyetlen productumát: a zergét akarja zsákmányul ejteni, vagy becsukják és megbirságolják, vagy kitörik az egyik nyaka, s mig a másik megnől, addig elérül az előbbi állapotba való visszahelyezkedés preclusija. — A tyroli azonban, az ő vele születtett makacsságánál fogva, még sem áhitozik a mások sajnálkozására, aminek alattomos rugóit én abban keresem, hogy ő eléggé civilizálatlan a maga havasait ép oly szépeknek tekinteni, mint mi a magunk arany,- olykor pedig rozsdakalászos sikságait. — Nem is bolondság az, ha megérkeztén a hires vadásznép 18 ezer lakosu székvárosába, mig magunk fölött hómezőkkel csikozott sziklaóriásokat látunk toilettet csinálni, öltözvén ő kigyelmök ugy mint ami Tündér Ilonánk hajdan, felhőmezbe, és nézegetvén magukat a velök szemközt függő nap arany tükrébe, más pillanatban ismét egy pompás völgyben messze elterjedő város palotasorai tünnek szemeinkbe, boldog lakókkal, a jólét és műveltségadta öntudatos kifejezésével a megelégedésnek. — Tyrol és Vorarlberg tartományok e székhelye méltán megérdemli, hogy a maga nemében metropolisnak neveztessék, mert középületei szintugy mint a várost betöltő többi laksorok általjában palotaszerűnek; templomai s muzeumaiban oly műremekek vannak elhelyezve, melyekhez hasonlókat világvárosokban is hijába keresnél. Kitünik ezek közt a ferenczrendiek főtemplomában Maximilian német császár sarcophagja cararrai márványból 24 oldalreliefel, melyek a császár életéből vett történelmi eseményeket tárgyaznak burgundi Máriával történt összekelésétől Verona védelméig, melyről Thorwaldsen ugy nyilatkozik, hogy ily remeklést az ujkor nem képes fölmutatni. — Ugyan e siremlék fölött áll a császárnak érczből öntött életnagyságu szobra Luigi del Duca olasz művésztől, körül pedig 28 colossalis érczszobor bámulatos kivitelben a középkor különböző művészeitől. —

Insbruck utczái szélesek, szabályosak, és hogy honi példát vegyünk, hasonlitanak a budapesti Leopoldvárosrész legszebb utczáihoz. A boltok künn és benn versenyeznek egymással gazdagság és eleganciában, a puska- és vadászművek pedig melyeket itt láttam páratlanok a maguk nemében.

Igen kellemes az, hogy az utczák nem koczkakövekkel kirakva, de ugy mint Schweitz több városában s különösen Baselben, macadamizálva levén, a drága és cenzamós földgyanta nélkül sem okoznak zörgést. — Egyébiránt, hogy a „szegény hegyi nép“ ha jónak látná, az asphalt költségeit is birná fedezni, sejthető onnan, hogy széles járdái értékes kemény kőlapokkal boritvák, egyik utcza járdája pedig — amit másutt nem igen látni — pláne mozaikmunkával vannak ékesitve. — Tessék aztán az ily járdán sáros csizmával akarni tapodni. — Legjobb szolgálatot tenne azonban most nekünk az ugynevezett „goldenes Dachl“ magyarul arany födél, amely nem mese hanem valóság, mert szinről szinre láttuk, s melynek története az, hogy IV. Fridrik, akit vélt szegénységéről a nép ugy csufolt hogy: Fridrich mit der leeren Tasche, megakarván czáfolni a róla elterjedt balvéleményt, kapta magát s egyszer csak azt látták a jó innsbruckiak, hogy a Fridrik által lakott ház erkélye arany cserépzsindellel van befödve; mely ötödfélszáz év után most is vakitja a szemet, s melynek értéke (ha tán kissé magasan is!) 200 ezer darab aranyra becsültetik. Ugyan micsoda scala szerint fogna nálunk ezen luxus articulus most megadóztatni? . . . .

Csalomjai.

...tezen egy mellékhold, melyet a hold sugarainak megtörése idézett elő.

**December hó 8-ánja** losonczi dalegylet műkedvelői szini előadással egybekötött dalestélyt rendez. Elő fog adatni: „*A miniszterelnök leánya*“ vigjáték 1 felv. Balogh Tihamértól. A dalárda pedig énekelni fogja: a „Dalra barátim“ czimű kart Storchtól, a „szerelem fiat“ Bognár Ignácztól, a „Fiz kápolnát“ Kreutzertől, továbbá Petőfi „Csatadalát Huber Károlytól, mely utóbbi a losonczi dalegylet versenydarabját fogja képezni a b.-gyarmati dalárversenyen. (A műsor egyéb számai még nincsenek végleg megalapitva.) Örülünk, hogy a losonczi dalárdának sikerült a műkedvelői szini előadást ismét föleleveniteni és reményljük, hogy ez csak első lépés egy rendezett műkedvelői társulat életbeléptetésére nézve, mely a hosszú téli esték unalmának elűzésére sikeresen működhetnek közre.

**Táborszky és Parsch** nemz. zeneműkereskedésében megjelent: Ellenbogen Adolf jóhirű tánczszerzőnek „A legujabb körtáncz“ czimű munkája zongorára, mely igen ajánlható a könnyű modorban irt zeneművek kedvelőinek.

**A dalverseny**, mely B.Gyarmaton a városi, a losonczi és váczi dalárdák között, még e hóban terveztetett közbejött és el nem hárítható akadályok miatt bizonytalan időre elhalasztatik. A farsangi idényre — amint biztos forrásából tudjuk — a dalegylet 2 reuniót fog rendezni.

# HIVATALOS CSARNOK.

## Közigazgatási:

Az uj mértékek felállitását rendelő f. évi VIII. t. cz. foganatbavétele érdekében kiadott f. évi 13417 sz. ministeri leirat, s ahhoz mellékelt rendelet folytán hozott f. évi 139 sz. megyei végzéssel B-Gyarmaton már 1875. évi januar 1-ső napjával mértékhitelesitő hivatal működésbe tétele határoztatván el, s ezen hitelesités eszközlésével, Reményffy József, Elsztner Ferencz megyei főmérnök, Majersky Ferencz főszámvevő, Aninger Károly és Chikán Mihály urak bizatván meg, hogy a megye közönségének, a jövő évben ezen uj mértékeknek megengedett facultativ használata mellett, módja legyen az 1876. évvel közforgalom tekintetében kötelezőleg életbe léptetendő törvény rendeletéhez képest, magát megkivántató mennyiségű hiteles uj mértékkel akadálytalanul ellátni, a fennkitett határozatban lett utasitásomhoz képest, e tárgyban következőleg intézkedtem.

1. A ministeri rendelet 5-ik §-a értelmében megkivántató, hitelesitési képességnek f. év végéig a központi hitelesitő bizottmány utján való megszerzésére Elsztner Ferencz fő-, és Angyal József almérnököket utasitottam.

2. A hitelesitési mintamértékek és eszközök megküldését illető helyen kérelmeztem, melyek a megye székházi helyiségében felállitandók s elhelyezendők lesznek.

3. A hitelesitési szándék megyei mérnöki vagy főszámvevői hivatalban bejelentetvén, bejelentéstől (éjszakát nem számitva) 6 óra alatt eszközlésbe veendő.

4. A hitelesités dija egyelőre, a nagyméltóságu ministerium által megállapitott maximál szabályzat szerint fog szedetni, mely szabályzat közzé tétetik.

5. A hitelesitésről rendes napló vezetendő, melybe a hitelesitést kivánó neve, a hitelesitendő mérték neme, s nagysága, valamint a szabályzat szerinti dij járandóság pontosan bevezetendő; ezen naplót a főszámvevő, esetleg Chikány Mihály ur van hivatva vezetni, melynek mindennapi hitelesités fejezetén, a hitelesitésnél jelenlévő tagok nevei feljegyzendők, s a végén a napló ugyanazok által aláirandó.

6. A főszámvevő egyszersmind ezen hitelesitési dijaknak, melyek hitelesités alkalmával közvetlenül fizetendők, a pénztárnoka azon kötelezettséggel, hogy azokról minden hónap végével, a napló bemutatása mellett, az alispáni hivatalnak beszámolni tartozik.

7. A hitelesitő dijak, ministeri rendelet 10 §-a szerint törvényhatóságot illetvén, amennyiben azokból, a hitelesitési bizottmány tagjainak fáradsági dija fedezendő, az alispáni hivatal, a remélhető bevétel iránti tájékozhatlansága mellett ezen eljárások dijazására egyelőre ideiglenesen a bevétel felét helyezi kilátásba. Főszámvevő ur oda utasittatván, hogy a napló bemutatása alkalmával, a hónap folyama alatt előfordult hitelesitések eseteit, külön napokra szólag kitüntetve, s a napi bevétel felét a hitelesitési eljárásnál részt vett tagokra egyenlően felosztva, az elnökségnek utalványozás végett terjessze be.

Mely intézkedés köztudomásul, a hivatalos értesitőben közzétételni, s egyszersmind miheztartásul a hitelesitéssel megbízott bizottmányi tagoknak kiadatni rendeltetik.

Kelt B.-Gyarmaton 1874. évi november hó 24-én. Veres Pál, alispán.

Alulirott kir. adóhivatal részéről közhirré tétetik, hogy Ecseg községben adó és egyéb kincstári tartozások fedezésére lefoglalt gabonaneműek, tehenek, sertések, borjuk, több szás db. juh, széna, sarju, bor, butorneműek, hordók, kádak, ágy és ruhaneműek, ludak, egy darab asztalos gyalupad és szekérkerekek f. évi deczember hó 4. 5. 7. 9. 10 és 11-én reggeli 9 órakor Szirák mezővárosában mint első árverésen az 1868. évi XXI. t. cz. 51 §-ának rendeletéhez képest a legtöbbet igérőknek becsáron alól is készpénzfizetés mellett elfognak adatni, továbbá szükség esetében az első árverés alkalmával el nem adott tárgyakra a második árverés ismét Szirák mezővárosban f. évi deczember hó 12-én és következő napjain meg fog tartatni.

A magas kincstár részére adó és illetékekre lefoglalt s alább megnevezett tárgyak eladatnak ugymint: Alsó-Bábi puszta 100 db. anyabirka gyapjúval együtt, 5 db. tehén és 4 és fél kila kukoricza f. évi deczember hó 10-én Losonczon, szükségjesetén f. évi deczember hó 17-én ugyanott mint II. árverésen. Az 50 frton felül becsült tárgyak ha azoknak legalább is háromnegyed értéke nem ajánltatnék, az első árverésnél le nem üttetnek.

Dobromelitében egy ismeretlen 8—10 éves fiu fogatott fel, ki rövid idővel előbb a szomszéd községben is koldulgatott. Személyleirása: arcza hosszukás, homloka magas, szemei szürkék beesettek, ajka feltünően duzzadt, orra lapos, álla szabályos, haja sötét szőke, ruházata vászony ing és gatya, 1 felöltő Hunnya posztóból milyent a sodronyos tótok viselnek. Az egyetlen értelme melyet a fiu érthetetlen és összefüggéstelen szavaiból kilehetett venni az, hogy atyja és anyja a városban vannak. A fiu ruházatából következtetve valószinű, hogy Magyarországi származásu.

Klein Alajos 8 éves népiskolai III. oszt. tanuló troppaui lakos Klein Alajos kalapos segéd fia f. évi október 11-én reggel 7 órakor szülői házából templomba menetel ürügye alatt eltávozott s azóta többé vissza sem tért. Nevezett fiu személyleirása: kora 8 éves, termete közép nyulánk; haja barna rövidre vágott, szemei feketék, orra, szája szabályos, különös ismertető jelei: nyakának jobb oldalán egy kis sarlach okozta forradás, ruházata szürke félposztó ruha zöld szegélyzet, barnásszürke mellény sárga gombokkal, fekete vastag posztónadrág, bagaria csizma, gömbölyű verhenyes kalap zöld szegélylyel, rajta szürke posztó szalag és egy aczél csat, és közönséges fehérnemű.

Brezlay József munkás adaibachi sodronygyárban f. é. julius 12-én onnan eltávozott nejét és 2 gyermekét a legnagyobb nyomorban hátra hagyta. Személyleirása: kora 24 éves, születéshelye Stefansdorf Laibach mellett, termete közép, testalkata gyenge, arcza hosszu sápadt, haja sötétbarna, orra nagy fennálló, fogai kicsinyek fehérek, beszél tótul, különös ismertető jele: jobb kezén lévő mutató ujján egy látható sérülés.

F. évi september 11-én Zellben egy igazolás nélküli egyén tartóztatott le, és a kiállott büntetés után koldulás és csavargás miatt a schvaiczi cs. kir. kerületi kapitányságnak adatott át. Személyleirása: nagysága 62" hüvelyk, testalkata meglehetős erőteljes, arcza hosszukás, haja fekete, szemei kékes szürkék, szakálla világos még alig ütköző, beszél németül A. és F.-Austriai szójárással, ruházata sötétszürke, meglehetősen viselt rokk fekete gombokkal, fekete kopott nadrág, viselt mellény, fekete alacsony kalap zöld tollal, fehér ing, lila szinű nyakkendő fekete veres balvokkal, czipője nem volt.

A badeni nagyherczegségben lévő Raumunczachban egy körülbelül 12 éves fiu tartóztatott le, ki a következőket adja elő ugyanis őt Bugner Ferencznek hivják és Austriai illetőségű. Magyarországi illetőségű, a hason nevü atyja Austria-Magyarországban különösen Korinthia, Stajerország és Krajnában mint köszörűs helyről helyre vándorolt és körülbelül egy fél évvel ezelőtt Klagenfurt mellett meghalt, anyját azonban sohasem ismerte. Atyja halála után Bajorországon és Brüllerbergen keresztül faluról falura vándorolva Badenbe jött, azonban valamint a maga, ugy atyja születéshelyét sem tudja.

Enns községben Satriska János név alatt letartóztatott csavargó már egy előbbi alkalommal Dovanie Janie vagy Durvanitsch János név alatt is Mitterschill községében volt letartóztatva; onnan pedig megszökött volt.

A spanyol kormány értesitése szerint Murilló hires festőnek egy eredeti festménye, mely Szent Antalt ábrázolja, rövid idővel ezelőtt Sevillából eltünt.

A szécsényi uradalomhoz tartozó Drahi pusztai béresek által egy harmadfű vernyeges szőrű, pergo szarvu, bal szemére vak üszőborju felfogatott; tulajdonosa a szécsényi szolgabirói hivatalnál jelentkezzék.

## Törvénykezési:

Plachy Veres Rózától, Babelya Mihálytól és Osztranics Páltól lezárolt a szügyi 45-ik számu tjkvben foglalt +. 1—4 sorsz. alatti 9098 frtra becsült nemesi birtok és tartozékai, továbbá a 277-ik tkvi 263 frtra becsült +. 889 hrszu szőllő és a 278-ik tkvi 10 frtra becsült †. 888. hrszu szőllő végrehajtás utoni elárvereztetése a b.-gyarmati kir. tvszék telekkönyvi hivatal helyiségeiben 1874. évi deczember 22-én, szükség esetén 1875. évi januar hó 27-ik napijának délelőtti 10 órája tüzetik ki.

Nézsa községtől lezárolt a nézsai 1-ső számu tjkvben foglalt I 1. 3—6 sorszámu ház, belső és külsőség tartozékaival együtt végrehajtás utoni elárvereztetése Nézsa község házához 1874. évi december hó 18 án, szükség esetében 1875. évi januar hó 26-ik napjának délelőtti 10 órája tüzetik ki. A kikiáltási ár 5635 frt.

Marik Klement Máriától lezárolt és a felső-esztergályi 12-ik számu tjkvben foglalt I. 1 sorsz. alatti házból, ugy a †. 1—12 rsz. alatti fekvőségből, valamint a 197. számu tkjvben foglalt +. 1—14 sorszám alatti közös birtokból Klement András utáni illetőségének végrehajtás utoni elárvereztetése Felső-Esztergály község házához 1874. évi deczember hó 30, szükség esetén 1875. évi februar hó 4-ik napjának d. e. 10 órája tüzetik ki. Kikiáltási ár 264 frt. 25 kr.

A b.-gyarmati takarékpénztár hivatalos helyiségében mindazon zálogok u. m. arany és ezüstneműek melyek a mult évről 1. 1874. évi september 1-ig sem kinem váltattak, sem az alapjukon kötött előlegezési üzlet meg nem hosszabbittatott, Gráber Károly kir. birósági végrehajtó felügyelete alatt 1873. évi deczember 14-én, szükség esetén folytatólag 15-én d. u 2 órakor nyilvánosan és készpénzfizetés mellett el fognak árvereztetni,

Özv. Simko Istvánné és gyermekei elleni ügyében a tereskei 166 tkvi †. 429 és 500 hrsz. alatti felében alpereseket illető szőllők a 8082—1874. sz. alatt hirdetett II. árverés 1873. évi deczember 9-nek d. e. 10 órakor a b.-gyarmati tkkvi hivatalban megfog tartatni.

Dian István ellen 40 frt. követelés végett lefoglalt s 52 frtra becsült 1 kocsi, 1 ló s gazdasági eszközök nyilvános árverés utján Horpácson 1873. évi deczember hó 11-ének d. e. 2 óráján elárvereztetnek.

Frecska Anna ellen 25 frt. követelés végett lefoglalt s 185 frtra becsült készpénz nyilvános árverés utján Csesztvén 1874. évi deczember 12-ének d. e. 10 óráján eladatik.

Himler Ede ellen 5 frt. 80 kr. és 5 frt. 90 frt. követelés végett lefoglalt s 80 frtra becsült 20 db. anyajuh H. B. bélyeggel nyilvános árverés utján Nagy-Lamon 1874. évi deczember hó 17-ének d. u. 2 óráján eladatnak.

Dogos Pál és érdektársai ellen 300 ft. követelés végett lefoglalt s 578 frtra becsült 107 akó bor és két jármos ökör nyilvános árverésen Nógrád városában 1874. évi deczember hó 28-ikának d. e. 11 óráján eladatnak.

Kocs Béla, Sáray Rudolf és Detrich Rudolf alperesek ellen 450 frt. követelés végett lefoglalt s 670 frtra becsült 8 fejős tehén, 3 db. üszőborju s 4 db. ökör nyilvános árverésen Kövesden alperes lakásain 1875. évi januar hó 8-ikának d. e. 11 óráján eladatnak.

Pap Károly ellen 110 frt. követelés végett lefoglalt s 180 frtra becsült 1 zöld bársony diván, 2 zöld bársony fontel, 2 zöld bársony szék, 1 diófa iró asztal, 1 diófa könyves szekrény nyilvános árverésen B.-Gyarmaton alperes lakásán 1854. évi deczember 14-ének d. u. 1 óráján eladatnak.

Weisz Sámuel ellen 1000 frt. követelés végett lefoglalt 60,000 db. égetett, 40,000 db. nyers tégla, egy 8 és fél öles kazal széna s az eredeti 225 frtos váltó helyébe lezárolt Züllei József és neje Péter Borbála által B.-Gyarmaton 1873. évi november 9-én 195 frtról kiállitott kötelezvény nyilvános árverésen B. Gyarmaton alperes lakásán 1874. évi deczember hó 28-ának d. e. 10 óráján eladatnak.

## Gabnaárak.

B.-Gyarmaton 1874 évi november hó 30-án tartott hetivásár alkalmával egy pozs. mérő tiszabuza 4 frt. 20 kr., 4 frt. 80 kr. rozs 3 frt. 20 kr., 3 frt. 40 kr. árpa 2 frt. 40 kr., 2 frt. 60 kr. zab 1 frt. 50 kr., 1 frt. 70 kr. kukoricza 2 frt. 60 kr.

Felelős szerkesztő:

**Harmos Gábor.**

# HIRDETÉSEK.

**N**agyobbszerű és többrendbeli haszonbérletek iránt értekezhetni Szécsényben **Tersztyánszky István** ügyvéddel.

## Hirdetmény.

A balassa-gyarmati takarékpénztár részéről közhirré tétetik, miszerint midazon zálogok (u. m. arany és ezüst neműek) melyek folyó 1874. évi szeptember hó 1-én lejártak és sem ki nem váltattak, sem meg nem hosszabbitattak, a takarékpénztárnál folyó 1874. évi deczember hó 14-én esetleg folytatólagossan 15-én mindenkor délutáni 2 órakor nyilvánosan és készpénz fizetés mellett elfognak árvereztetni.

Miről a közönség értesitetvén, az elzálogositók figyelmeztetnek, hogy a mennyiben a kitüzött árverés napjáig zálogaikat ki nem váltják, illetőleg meg nem hosszabbitják, azontul csupán a netaláni vételár feleslegre tarhatnak igényt.

**A b.-gyarmati takarékpénztár igazgatósága.**

## Hirdetmény.

Melynélfogva a Ft. rozsnyói káptalan részéről közhirré tétetik, hogy annak Tesmagon (Ipolyság mellett) találtató korcsma-épülete s az abban gyakorolható italmérési jog 1875-ik január 1-től számitandó három évi tartamra f. é. december 15-ig az alulirthoz benyujtandó és a mostani haszonbéri összeg 10%-ának megfelelő 50 frt. bánatpénzzel ellátandó zárt ajánlatok utján haszonbérbe adatni fog. Kelt Ipolyságon, 1874. nov. 27.

**Hedervary Antal**, ügyvéd.

## ENDREFALVÁN

december hó 14-én a plébánián asztalosok, kollárok és molnárok számára butorok és szerszámoknak alkalmas 30 darab akáczfa nyilvános árverésen el fognak adatni.

Kelt Endrefalván, 1874. november 23.

**Boda Gábor,**
plébános.

Kiadó: Kák László.

Nyomatott B.-Gyarmaton Kák Lászlónál 1874.